

TÜRKİYE'DE PETROL SANAYİNDE SENDİKACILIK FAALİYETLERİ

Ziya HEPBİR

Türkiye Petrol, Kimya ve Atom İşçileri Sendikası Başkanı

Memleketimizde Petrol Sanayine Toplu Bir Bakış :

Esas konumuza girmeden evvel dünya iktisadiyatı ve medeniyetinde çok büyük rolü olan yer altı servetlerinin en önemlisi petrol istihsalinin memleketimizde gelişimine bir göz atmak lüzum ve zaruretini hissetmekteyiz.

Memleketimizde petrol aramalarına ilk defa 1933 yılında Petrol arama ve işletme İdaresi tarafından başlanmış ve 1955 senesinde kurulan Maden Tetkik ve Arama Enstitüsünce devam edilmiş ise de, bu yoldaki büyük ve memleket şümül hamlenin mebdei Mart 1954 tarihinde mer'iyete girmiş olan 6326 sayılı Petrol Kanununun tedvini ile başlamış bulunmaktadır.

Petrol aramalarının geniş bir ihtisas ve büyük sermayeyi gerektiren riskli bir iş olduğunu göz önünde bulunduran Hükümet, 1952 yılının Kasım ayında neşrettiği bir kararname ile petrol araştırmalarının hususî teşebbüs eliyle yapılması prensibini kabul ve ilân etmiştir. Bunu müteakip de petrol mevzuunu müstakilen tanzim eyleyen bahis konusu Petrol Kanununun çıkarılması sağlanmıştır. Bu Kanunun kabulüyle Petrol Nizamnamesinin neşrinden sonradır ki, Türk ve ecnebi birçok petrol şirketlerinin petrol hakkı iktisap etmeleri mümkün olmuş ve arama faaliyeti memleket sathında geniş ve yaygın bir sahaya intikal etmiştir. Bu suretle tesbit edilen mıntıkalarda 13 şirket halen icrai faaliyet etmektedir. Petrol istihsaline böylece kısa bir göz attıktan sonra istihsal edilen ham petrolün tasfiye ve satış işlerinin tedviri hususu da önemli bir yer almaktadır.

Tasfiye işi Türkiye Petrolleri A. O. Batman Rafinerisi ve Mersin'de kurulu Ataş, İzmit Tütüncüftlikte kurulu İpraş Rafinerilerinde sağlanmakta, nakliye ve satış işleri de Türkiye'de geniş tesislere sahip Petrol Ofisi, Mobil Oil T. A. Ş., The Shell Company of Turkey Limited, BP. Petrolleri A. Ş., Türk Petrol ve Madenî Yağlar T. A. Ş. gibi büyük şirketler tarafından tanzim ve tedvir edilmektedir. Batman Rafinerisi tasfiye işini tamamen kendi istihsalinden karşılamakta, Ataş Memleketimizde istihsal edilen ham petrol ile hariçten ithal ettiği ham petrol ile çalışmakta, İpraş Rafinerisi tamamen hariçten getirttiği ham petrol ile çalışmaktadır.

Memleketimizdeki petrol endüstrisine kısa bir göz attıktan sonra Petrol iş kolunda kurulan sendikaların rolünü daha vazih bir şekilde izaha imkân bulmuş olacağız.

Petrol - İş Teşkilâtının Kuruluşu :

1947 senesinde yürürlüğe girmiş olan İşçi ve İşveren Sendikaları ile Sendika Birliklerinin kuruluşu hakkındaki kanunun ışığı altında kurulan işçi sendikalarına paralel olarak petrol sanayii işkolunda da 1950 senesinde «İstanbul Akaryakıt İşçileri Sendikası» adı ile bir meslekî teşekkül kurulmuştur. Sendikamızın özünü teşkil eden bu sendikanın kurucuları Mobil Oil Serviburnu ile Shell'in Beykoz tesislerinde çalıştıkları için Sendikanın Merkezi de Beykoz'da bulunuyordu. Sendika faaliyetini tevsi ederek, BP. Kartal, Petrol Ofisi Çubuklu, Mobil Oil Kuruçesme, Shell Ortaköy ve Türk Petrol ve Madenî Yağlar T. A. Ş. Ortaköy Tesislerinde çalışan işçileri de bünyesi içine aldı.

İstanbul Akaryakıt İşçileri Sendikası gücünü arttırmak gayesi ile İstanbul İşçi Sendikaları Birliğine katılmıştır.

Teşkilâtın İnkişafı :

1952 senesinde Beykoz'da yapılan kongrede İstanbul Akaryakıt işçileri Sendikasının inkişafını temin için Merkezin, Beykoz'dan İstanbul'a nakli uygun görülmüştür. Nitekim çok kısa bir zamanda şubeler açmak suretile Sendikanın zamanın verdiği imkânlar nispetinde inkişafı mümkün olabilmıştır. Bu arada Sendikanın Merkezine bağlı olmak üzere Beykoz, Çubuklu, Kartal ve Ortaköy'de olmak üzere dört şube tesis edilmiştir.

Sendika kendisini inkişaf ettirmeye çalışırken, diğer yandan da sadece Petrol Ofisi'ne münhasır olmak üzere İzmir, İzmit, İskenderun ve Ankara'da kurulan dört sendika faaliyete geçmiş bulunuyordu. 1954 senesine doğru Batman'da iki sendika daha kurulmuştu.

1956 senesinde İstanbul Akaryakıt İşçileri Sendikası «Türkiye Petrol İşçileri Sendikası» adını almıştır. Nizamnamesi de tâdil edilen sendikanın idarecileri İzmit, İzmir, İskenderun ve Ankara'da kurulu sendikaların yöneticileri ile birleşme mevzuunda temasa geçmiş, kısa zamanda fikir ve kasa birliği yaparak, bu sendikaların iltihakını sağlamıştır. Bu dört sendika dört şube halinde sendikaya bağlanmıştır.

Batman'da kurulu iki sendika ile yapılan görüşmelerden uzun bir netice alınamamış, nihayet bu sendikalardan bir tanesi kendisini feshederek, Batman Şubesi olarak teşkilâta bağlanmıştır.

6 - 7 Eylül 1958'de yapılan Genel Kurul toplantısında teşkilâta çok yeni bir vechе verilmiştir. Kongre Sendikanın Türkiye çapında teşkilâtlamasını kararlaştırmakla kalmamış, İstanbul İşçi Sendikaları Birliği yoluyla üyeliğini tescil ettirmişken, bu defa Konfederasyona doğrudan doğruya bağlı olunması hususunda da karar almıştır.

Memleketimizde bu şekilde karar alan ilk sendika Türkiye Petrol İşçileri Sendikası olmuştur. Sendika aynı zamanda teşkilâtın bünyesini reorganizasyona tabi tutarak, şube adedini sekize çıkarmıştır. Bu şubeler Beykoz, Ortaköy, Çubuklu, Kartal, İzmit, İzmir, İskenderun ve Ankara şubeleridir. Ayrıca Batman'da ve Trakya'da da yeni şubeler açmış ve faaliyete geçirmiştir.

1958 ile 1960 seneleri arasında çeşitli sebeplerle ve bilhassa siyasî içtihatlarla sendika bünyesinde bazı ayrılımlar ve yeni sendikalar kurmak gayretleri başgöstermiştir. Bunlar arasında Kocaeli Bölgesi Petrol İşçileri Sendikası daha sonra Marmara Bölgesi Petrol İşçileri Sendikası kurulmuşsa da, bunlar uzun ömürlü olmamış, kısa süre içinde gerçeği gören bu sendikanın yöneticileri ve üyeleri kurdukların sendikaları feshederek, Türkiye Petrol İşçileri Sendikasına yeniden iltihak etmişlerdir.

1 ile 3 Nisan 1962 tarihleri arasında yapılan 9 uncu devre Genel Kurul Toplantısında Türkiye Petrol İşçileri Sendikası temsil sa-

hasını genişletmek amacı ile beynelmilel normlardan ilham alarak, kimya ve atom işçilerini de bünyesine ithal etmeye karar almıştır. Sendikanın adı değiştirilerek, «Türkiye Petrol, Kimya ve Atom İşçileri Sendikası» olmuştur. Kısaltılmış adı Petrol-İş'tir. Telgraf adresi olarak da bu rümuze kullanılmıştır.

Kongrenin, sendikanın yeniden tevsii için Mersin'de, Malatya'da ve Eskişehir'de olmak üzere üç yeni şubesinin açılmasını uygun bulmuştur. İstanbul'da faaliyet halinde bulunan 5 şubeyi de bir şube halinde birleştirmiştir. Böylece sendikanın şube adedi 10 olarak tesbit edilmiştir. Bu şubeler, İstanbul, İzmit, Eskişehir, Ankara, Batman, Malatya, Mersin, İzmir, Kütahya ve İskenderun'dan ibarettir.

Beynelmielel Temaslar :

1958 senesinde merkezi Amerika'nın Colorado şehrinde (Denver'de) bulunan Beynelmielel Petrol İşçileri Federasyonuna üye olmak şerefi «Türkiye Petrol, Kimya ve Atom İşçileri Sendikasına» nasip olmuş bulunmaktadır. Milletlerarası Petrol ve Kimya İşçileri Federasyonu sendikaya teşkilatlanma maksadı ile onbin dolar ve 2 jeep göndermek suretiyle yaptığı gibi toplu iş sözleşmesinde müzakerecilere müşavirlik yapmak üzere Genel Sekreter Yardımcılarından Mr. Curtis A. Hogan'ı memleketimize göndermiş bulunmaktadır.

Kısa adı (I.F.P.C.W.) olan Beynelmielel Federasyonun 4 üncü kongresi 20 - 25 Ekim 1963 tarihinde Atina'da yapılmış ve kongreye 52 memlekettten gelen üye teşekküllerin delegeleri iştirak etmiş ve bu kongrede kimya iş kolunun petrol işkolu ile aynı kategori içinde bulunduğu resmen kabul ve tescil edilmiştir.

Milletlerarası alanda olumlu bir çalışma tesis eden Petrol-İş Sendikası Milletlerarası zuhur eden hâdiselerle yakinen meşgul olmaktadır. (I.F.P.C.W.)'nin prensip kararlarına uyarak, 29.5.1962 tarihinde Kennedy ve Hrutçef'e telgraf çekmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Müteveffa John F. Kennedy ve Sovyet Rusya Başkanı Nikita Hrutçef'e çekmiş olduğu telgrafın meali şöyledir :

«İlmin büyük keşfi Nükleer Enerjinin insanlığın mahfı için değil, ideal refaha ulaşması için kullanılmasının artık zamanı geldiğine inanan Türkiye Petrol, Kimya ve Atom İşçileri olarak Doğu ve Batı blokuna mensup herhangi bir devlet tarafından yapılacak nükleer silâh denemelerini şimdiden protesto ederiz.»

Petrol - İş'in Türk - İş'e Azâhğı :

Petrol - İş Türk - İş'in olumlu çalışmalarına daima müzahir olmuş ve memleketimiz çapında kurulan millî sendikacılığın öncülüğünü yapmıştır.

Petrol - İş'in Kapsadığı İşyerleri :

Petrol - İş Sendikası üç ana bölümde teşkilâtlanmıştır.

- a) Petrol Sanayii,
- b) Kimya ve İlâç Sanayii,
- c) Atom Sanayii.

a) Petrol sanayiinde kurulu işyerlerinden Petrol Ofisi, Mobil Oil, Shell, BP., Türkiye Petrolleri A. O., Türk Petrol ve Madenî Yağlar T. A. Ş., İstanbul Petrol Rafinerisi A. Ş., Keir Cawder Arrow Drilling (U. K.) Limited.

b) Kimya sanayiinde kurulu işyerlerinden en büyüğü Kütahya Azot Sanayii A. Ş. sair işyerlerinden Yarımca ve İskenderun Gübre Fabrikaları, İpragaz, Akümülatör Fabrikaları, Berec Pil ve Batarya Fabrikası, Türk Sanayii A. Ş. (Mian), Boya Fabrikaları, Roche, Mustafa Nevzat, Pfizer, Bifa gibi ilâç fabrikaları.

- c) Nükleer Atom Araştırma Merkezi.

Üye Miktarlarında Artış :

Kuruluş halinde (1950 senesinde) 200 kişiyi geçmeyen üye mevcudu 1956 - 1957'de 3500, 1958'de 4000, 1960'da 5500, 1962'de 6000 ve 1964 Şubat ayı kuvvesi ise 9500 kişiyi bulmuştur.

Grev Hakkının İstihsalinde Gösterilen Çaba :

Petrol - İş Sendikası Türk İşçi tarihinde mühim bir yer işgal eden 31/12/1961 tarihli mitingin yapılmasına önyak olmuş ve Memleketimizde iş hayatımızı tanzim eden sosyal kanunların vaz'ında ve grev hakkının verilmesinde olumlu çalışmalar yapmıştır.

PETROLÜN TÜRKİYE EKONOMİSİNDEKİ YERİ

Türkiye ekonomisine petrolün tesirini, tarihî bir seyir takibederek şöyle anlatabiliriz :

Osmanlı İmparatorluğu zamanında petrol sadece aydınlanma vasıtası olarak kullanılmakta, mamûl madde olarak Rusya ve diğer komşulardan ithal edilmekte idi. Bu arada Memleketimizde bugünkü millî sınırlarımız dahilinde kalan iki yer için petrol arama imtiyazı saraydan istihsal olunmuş, bu arama imtiyazına dayanarak, 1887'de İskenderun'un Çengen havalisinde Kâmil Paşa tarafından yapılan sondajlardan olumlu sonuçlar elde edilememiştir.

İmparatorluk devrinde arazinin Hazine-i Hassa ve Hazine-i Maliye şeklinde ayrılması ve birincisinin padişahların mülkü sayılması şeklinde hâkim olan imtiyaz rejimi Cumhuriyetin ilânından sonra terk edilerek, petrolün aranması, üretimi, rafinaj ve tüketiminde yasama organınca kabul edilen esaslar uygulanmıştır. Bu amaçla 792 sayılı Kanun 1926'da ilk Petrol Kanunu olarak yürürlüğe konulmuştur. Bunu müteakip 1933'de Petrol İdaresi kurulmuş ve 1935'de de bu idare Maden Tetkik ve Arama Enstitüsüne bağlanmıştır.

Yurdumuzun iktisadî hayatında ve millî savunmasında çok önemli rol oynayan petrolün aranmasına, Devletin teşebbüsüyle 1946'da Raman'da başlanmıştır. 1951'de Garzanda ticarî kıymeti haiz ilk zengin petrol damarı bulunmuştur. Bu iki önemli keşfin yeni sahaların kısa zamanda bulunarak, memleket ekonomisine kazandırılması ihtimalini ortaya çıkarmıştır.

Petrolün aranması bilindiği gibi büyük masrafları icap ettirmektedir. Bu masrafları finanse için 6326 sayılı Petrol Kanunu kabul edilerek, 1954'de yürürlüğe girmiştir.

Bu kanunun 1 inci ve 2 nci maddeleri «Türkiye'deki petrol kaynakları Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır» demekte ve 121 inci maddesi «Devletin yapacağı petrol ameliyatı işi Türkiye Petroleri A. O.'na devredilmiştir» demektedir.

1957 senesinde ürün ithali yerine ham petrol getirilerek, Yurdumuzda tasfiye edilmesiyle, akaryakıt ihtiyacımızın daha az dövizle karşılanacağı ve öz kaynaklarımızdan, yurt ihtiyacını karşılayacak ham petrol sağlanacak duruma gelindiği zaman ham madde işliyecek tesislerin hazır bir halde bulunması gerekçesi ile Petrol Kanununun maksat maddesinde 1987 sayılı Kanunla değişiklik yapılmıştır.

Bu değişiklikde dış kaynaklardan sağlanacak ham petrol ile Yurdumuzda yapılacak tasfiye işlerinde Petrol Kanununa tâbi bir ameliye addedilmiş ve 2 nci maddede «Bu kanunun maksadı Türkiye Cumhuriyeti petrol kaynaklarının hususî teşebbüs eli ve yatırımları ile sür'atle, fasılasız ve verimli bir şekilde geliştirilip, kıymetlendirilmesini ve bu maksada uygun olduğu nisbette Türkiye dahilinde menşeli petrol ile yapılan petrol ameliyatının aynı surette inkişafını sağlamaktadır» denilmek suretiyle öz kaynaklarımızın değiştirilip, kıymetlendirilmesine mani olmadığı nisbette yabancı ham petrol ile yapılan işlemlere cevaz bulunduğu açıkça belirtilmiştir.

Bu şartlar altında millî petrol sanayiimizin nüvesini teşkil eden ve dünya petrol teşkilâtlarının çalışma devreleri ile mukayese edildiği takdirde, faaliyetleri çok kısa bir zamana inhisar eden Türkiye Petrolleri A. O.'nın çalışmaları çok verimli olmuş ve 1955 yılında 178.596 ton ham petrol istihşali, 1960 yılında % 103 artışla 362.485 tona yükselmiş, 1961 yılında % 132 bir artışla 414.271 tona ulaşmış ve 1962 yılında ilk seneye nazaran 332.059 tonluk veya % 186'lık bir artışla 510.655 tona çıkmıştır. Kaydedilen inkişaf neticesi olarak 1963 yılında 246'lık bir artışla 618.064 ton ham petrol istihşali mümkün olmuştur.

R A F İ N A J

Türkiye'de yeni tesis edilen rafinerilerle ham petrol işleme kapasiteleri toplamı 4.200.000 tona ulaşacaktır. Bu rafinerilerin tam kapasite ile çalışmaya başlayacakları devrede, ham petrol istihşalimiz bugünkü seviyesinde kaldığı takdirde yıllık ham petrol ithalâtımızın 3.490.000 ton civarında olacağı tahmin edilmektedir. Bu miktar 1962'de 2.260.000 ton civarında olmuştur. Bunun için 30 milyon dolar civarında döviz sarfedilmiştir.

Yukarıda belirtildiği üzere, yeni rafinerilerin faaliyete geçmesinden dolayı 1962'den itibaren petrol ile ilgili ithalâtımızın bünyesi değişmiş, bahis konusu mahsuller (benzin 1960 ithalâtı 357.524 ton, gaz yağı 1960 ithalâtı 303.145 ton, motorin 1960 ithalâtı 491.222 ton) yerine makine yağı hariç ham petrol ithaline geçilmiştir. Yeni kurulan rafinerilerin istihşalinin 1963'de 45 milyon dolar civarında bir mamul petrol ikâmesi sağladığı görülmüştür. Yeni ra-

finerilerin ilk faaliyet yılı olan 1962 içinde tam kapasite ile çalışmadıklarını görüyoruz. 1960 yılı içinde ithal edilip, Batman Rafinerisinde istihsal edilen petrol mahsullerinin miktar toplamı asfalt hariç 1.4848.478 ton olmuştur. Yeni rafinerilerin ve Batman Rafinerisinin mahsul kapasitesi ise, 4.500.000 ton civarındadır. Bu bakımdan talep düşüklüğü sebebiyle mevcut kapasitenin ortalama % 60 - 65'i kullanılmaktadır. 1963 yılında petrol mahsullerinin toplam istihlâkı 1.800.000'dir. Bunun 1964'de daha canlı olacağı tahmin edilmektedir.

Yukarıda da belirtildiği gibi 1962 ile 1966 arasındaki devrede petrol mahsulleri için bir talep noksanı bahis konusudur. İstihsalin mahsul nev'ine göre geçmişteki seyri bunu göstermektedir. Diğer taraftan rafinerilerde işlenen petrol mahsullerinin ihtiyaca göre farklılaştırılması mümkün görülmemektedir. Bu duruma göre istikbalde memleketin akaryakıt ihtiyacını karşılamak için istihlâk edilebilecek miktardan daha çok Fuel-oil istihsaline mecbur kalınacağı ortaya çıkmaktadır.

Kısaca önümüzdeki devrede bu intibaksızlıkların iyileştirilmesi, yani istihsal ile istihlâk arasındaki ahenksizliğin en kısa zamanda giderilmesine çalışılmalıdır.

Bu tedbirler alınmadığı takdirde, Batman ve bilhassa İzmit Rafinerilerinin faaliyetlerinde mühim ölçüde bir azalma beklenebilir. Mevcut yerli ham petrolümüz yeni rafinerilerin işleyebileceği miktarın çok altındadır. Bu ihtiyaç ithalât yolu ile sağlanacağına göre döviz tasarrufu için ham petrol araştırmalarının hızlandırılması gerekmektedir.

1964 - 1968 yılları arasında bilhassa fuel - oil'in istihlâk edilebilecek miktardan fazla istihsalı mümkün görünmektedir. Bu fazlanın plâsmanı için ihraç imkânlarının araştırılması gerekmektedir. Bunun yanında fuel - oil fazlasının eritilmesi için yeni sanâi tesisler kurulmalı ve bu yolda yatırım yapılmalıdır. Büyük şehirleri teshin ihtiyacının fuel - oil istihsaline istinad ettirilmesi için çalışılmalıdır. Ereğli'de kurulmakta olan ikinci demir - çelik tesislerinin faaliyete başlamasından itibaren taş kömürün büyük bir kısmının metalürji sanayiine tahsis edileceğinden metalürji sanayii dışındaki sanayiinin bünye değiştirerek, enerji ihtiyacı fuel - oil'e istinad eden bir tekniği tatbik etmesi gerekmektedir.

Bir de rafineriler civarının ağır kimya sanayiine fevkalâde elverişli bir ortam olduğu görülmektedir. Ağır kimya sanayiinin rafinerilerin civarında kurulmaları için etüdlerin yapılmasında fayda vardır.

Petrol işkolunda kurulu diğer sendikalar :

Petrol - İş kolunda Petrol - İş Sendikası'ndan başka birçok teşkilâtlar kurulmuşsa da bunların büyük bir kısmı kendini feshederek, Petrol - İş'e katılmışlardır. Batman'da kurulu mahallî sendikaların biri Türk - İş'in talimatına ve aracılığına rağmen teşkilâtlanma plânına uymadığı için Haysiyet Diyanı kararı ile Türk - İş azahğından çıkarılmıştır.

Ataş Rafinerisi işverenleri Mersin'de Petrol - İş Sendikasına karşı Anadolu Rafineri İşçileri Sendikasını kurdurmışlardır. İşverenin malî desteği ve müzaheretini ile kurulan bu sendikânın tutumu, yapmış oldukları zayıf müeyyideli bir toplu iş sözleşmesi ile ortaya çıkmış, gayri memnun olan Ataş işçileri Petrol - İş'in Mersin Şubesine iltihak etmektedirler.

1963 senesinde de Ankara'da Anadolu Petrol İşçileri Sendikası adı ile üçüncü bir sendika kurulmuş ve bu üç sendika «Türkiye Petrol İşçileri Federasyonu» adı ile birleşmişlerdir. Bu teşkilâtın bünyesindeki işçi mevcudu 500'ü geçmemektedir ve Türk - İş'e âza değıllerdir.

Yeni düzen içindeki durumu :

274 Sayılı Kanun ile buna ek çıkan işkolları yönetmeliğinin ve 275 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt hakkı Kanununun getirmiş olduğu yenilikler uzun senelerdenberi mücadelesi yapılan birleşme konusunu geç de olsa tatbik sahasına koyacaktır. Sendikalarımızın birleşmesine imkân veren sosyal kanunlarımızın ışığı altında petrol sanayiinde çalışan işçilerin hak ve menfaatlerini işverenle pazarlık masası başına geçerek halletmek imkânı sağlanmış bulunmaktadır.

Toplu İş Sözleşmesi Müzakereleri ve Alınan Neticeler :

Toplu iş sözleşmesi müzakereleri Petrol - İş'in bu maksatla hazırladığı bir yönetmelik hükümleri dairesinde yürütülmektedir. Toplu pazarlık komiteleri birer uzman riyasetinde çalışmaktadır.

Toplu İş Sözleşmesi yapılması icap eden işyeri adedi 116'dır. Bunlardan bir kısmının müzakeresi ikmâl edilmiş, bir kısmı müzakere halinde diğer bir kısmı uzlaşmazlık zaptına bağlanarak, aracılara intikal ettirilmiş, diğer bir kısmı da hazırlık safhası içinde bulunmaktadır.

- a) Neticeye bağlanan toplu iş sözleşmeleri,
- b) Aracıya intikal ettirilenler,
- c) Müzakere halinde olanlar,
- d) Hazırlık safhasında bulunanlar,

aşağıda gösterilmiştir.

1 — İzmit Tütünçiftlik'te kurulu İstanbul Rafinerisi ile 1 Ocak 1964'de toplu sözleşme müzakerelerine başlamış,

a) Bir taraftan uyumsuzluk tutanağı tutulmuş, komite teşkil edilmiş,

b) Bir taraftan da görüşülmiyen maddelerin müzakeresine devam ediliyor.

Kapsam ve ücret konularında anlaşmaya varılamamıştır.

2 — Gübre Fabrikaları A. Ş. ile İzmit Yarımca'daki işyeri ile İskenderun'da kurulu fabrikada çalışan işçiler adına toplu sözleşme müzakereleri devam etmekte, neticenin yakında alınacağı kanaatindeyiz.

3 — Koruma Tarım İlaçları A. Ş. ile Fabrika ve Merkez Olmak üzere 2 işyeri ile ayrı ayrı toplu iş sözleşmesi müzakereleri devam ettirilmektedir.

4 — Türkiye Petrolleri A. O. ile Ankara'da müzakereler devam etmektedir.

5 — Mobil Oil T. A. Ş. ile iki aydır devam eden müzakereler neticelenmek üzeredir.

6 — BP. Petrolleri A. Ş. ile de bir hafta içinde müzakereler neticelenecektir.

7 — Petrol Ofisi ile Ankara'da müzakere devam etmekte olup, bitmesi an meselesidir.

8 — Tutkal Sanayii ile İstanbul'da müzakereler devam etmek-
te, birkaç toplantı sonunda netice alınacağı ümit edilmektedir.

9 — Kütahya Azot Sanayii ile uyuşmazlık zaptı düzenlenmiş-
tir, ücret hususunda anlaşma olmamıştır.

10 — Dewilux Boya Sanayii ile bütün formaliteler bitirilmiş,
Nisan sonunda müzakerelere başlanacaktır.

11 — Agro Merck Ziraf Mücadele İlaçları Ltd. Şti. ile müzake-
reler bitmek üzeredir.

12 — The Shell Company Of Turkey Ltd. ile müzakereler so-
na ermiş toplu iş sözleşmesi onaylanmıştır.

13 — Türk Petrol ve Madenî Yağlar T. A. Ş. ile müzakereler
bitirilmiş, redaksiyona tâbi tutulmuştur.

14 — Durmuş Yaşar ve Oğulları Boya Fabrikası ile bütün mu-
amele bitirilmiş, Nisan sonunda müzakerelere başlanacaktır.

15 — Roche İlaç Sanayii'nde yetki alınamamıştır.

16 — Walex Palamut Fabrikası ile Nisan sonunda müzakereler
başlıyacaktır.

17 — EAS Akümülatör Fabrikası İşvereni ile müzakereler de-
vam etmektedir.

18 — Selâhattin Beyazıt İşvereni ile müzakereler sona ermiş,
ücret mevzuu görüşülmektedir.

19 — Nükleer Araştırma Merkezi ile Bölgede ihtilâf halinde-
yiz.

20 — Neon Sanayii ile müzakereler bitmiş, imzası kalmıştır.

21 — Galip Jabban Müessesesi ile toplu iş sözleşmesi bitmiş-
tir.

22 — Berec Pil ve Batarya Fabrikası ile müzakereler henüz
başlamamıştır.

23 — Safina Kibrit Fabrikası ile müzakereler başlamıştır.

24 — İpragaz ile bütün muamele bitirilmiş, 20 Nisan'da toplu
iş sözleşmesi başlayacaktır.

25 — Talimhane Benzin İstasyonu ile müzakere devam etmektedir.

26 — Merbolin ile toplu iş sözleşmesi ücret kısmına gelmiş ve bir veya iki toplantıda bitirilmek üzeredir.

27 — Keir Cawder Petrol Arama Şirketi ile 14 Nisan'da Diyarbakır'da müzakereler başlayacaktır.

28 — Türk Sanayii A.Ş. (Mian) ile de bütün hazırlıklar tamamlanmış Nisan sonunda müzakerelere başlanacaktır.

29 — Rekor İdrofil Pamuk Fabrikası ile 15 Nisan'da müzakerelere başlanacaktır.

30 — Kimya Limited Şirketi ile ön görüşme yapıлып, müzakerelere başlanacaktır.

31 — Şark İspenciarı ile 10 Nisan'da öngörüşme yapılmıştır.

32 — Avram Seferoğlu Firması ile bütün hazırlıklar tamamlanmış, müzakerelere başlanacaktır.

33 — Ommiyom Şark Sanayii ile 15 Nisan'da müzakerelere başlanacaktır.

T E Ş K İ L Ā T

Petrol - İş Bürolarında 38 kişi Merkez ve 5 de Şube kadrolarında olmak üzere 43 kişi istihdam edilmektedir. Sendika İcra Heyeti, Başkan, Genel Sekreter ve Malî Genel Sekreter olmak üzere 3 kişiden ibarettir. 10 Şubeden seçilerek gelen birer kişinin meydana getirdiği Temsilciler Meclisi vardır.

Petrol - İş Personel Kadrosunun Vazife Bölümü :

İcra Heyetinin direktifleri ile çalışan 2 Genel Sekreter Vekili mevcuttur. Bu Genel Sekreter Vekilleri kendi kısımlarındaki büro çalışmalarından mes'uldür. Birinci Kısım Genel Sekreter Vekilliğine Muhasebe Servisi, Toplu Pazarlık Bürosu, İstatistik Bürosu, Neşriyat ve Propaganda bürosu bağlıdır.

İkinci Kısım Genel Sekreter Vekilliğine Yazışma Bürosu, Terçüme Bürosu, Hukuk Bürosu, Vasıtalar Bürosu bağlı bulunmaktadır.

Bürolarda birer mes'ul şahsın uhdesinde çalışmaktadırlar. Şubelerde birer ücretli sekreter istihdam edilmektedir. Personel İş Kanununun hükümleri dairesinde bilcümle haklardan istifade ederler, sigortalıdırlar. Büro - İş Sendikasına bağlıdırlar.

Eğitim Konuları :

İdareci kadroların sendikacılık bilgisi ile mücehhez bir hale getirmek için, seminerlere önem verilmektedir. Türk - İş'in Seminerlerine iştirak edildiği gibi, bir kadın idareci İsrail'e tetkik seyahatine gönderilmiştir. Petrol - İş Başkanı olarak Amerika'da bir sene tetkik yapmak suretile petrol işçilerinin sosyal dâvalarını yakinen etüd etmek imkânı sağlanmıştır.

Seminerlerden istifade eden idareci miktarı 250'nin üzerindedir. Eğitim fonu tefrikinden sonra bu miktar 3, 4 misli artacaktır.

Malî Güç :

Teşkilâtların kuvvetli olabilmesi için malî güçlerin gelişmesine zaruret bulunduğu kanaat getiren Petrol - İş Sendikası aidatları bir yevmiyeye yükseltmiştir. Grev gücünü malî gücü ile mepsuten mütenasip arttıracak olan sendikanın bu hamlesi üyeler arasında memnunluk uyandırmıştır. Başlangıçta tereddüt geçiren üyeler bilâhare bu isabetli kararı desteklemiş bulunmaktadırlar. Sendikanın gelirinin asgarî % 5'i eğitim fonuna ve yine % 25'i grev fonuna tefrik edilmektedir.

İşverenlerin Durumu :

Petrol İşverenleri yeni sosyal düzenin vermiş olduğu imkânlardan istifade ederken, aralarında teşkilâtlanma yoluna gitmeyi politikalarına uygun görmektedirler. Petrol - İş Sendikası her işverenle ayrı ayrı toplu pazarlık yapmak zorunda kalmış bulunmaktadır. Petrol Şirketlerinin birleşerek bir işverenler sendikası kurmasını arzu ve temenni etmek yerinde olacaktır.

N E T İ C E

Memleketimizin ekonomik, politik ve sosyal gelişmesinde çok mühim bir yer işgal eden ve petrol sanayiinde söz sahibi olan Petrol - İş Sendikası, 14 senelik mazisi ve Türk İşçi toplumuna olumlu faaliyetleri ile ışık tutmuş ve tutmaktadır. Petrol - İş bu olumlu çalışmalarına devamı bir memleket vazifesi olarak telâkki etmektedir.

